

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **A.**, bytom **Š.**, zastúpenej **JUDr. P.**, advokátom v P., proti odporcovi **Y.**, **spol. s r. o.**, P. za účasti vedľajšieho účastníka **Sociálnej poisťovni, ústredie**, Bratislava, Ul. 29. augusta č. 8 a 10, o náhrade za stratu na zárobku počas a po skončení pracovnej neschopnosti, o návrhu Sociálnej poisťovne, ústredie Bratislava v spore o právomoc, takto

r o z h o d o l :

Prejednanie a rozhodnutie veci v časti nárokov vzniknutých za obdobie do 31. decembra 2003 **p a t r í do právomoci Okresného súdu Prievidza.**

O d ô v o d n e n i e

Sociálna poisťovňa podala dňa 13. januára 2009 na Najvyšší súd Slovenskej republiky návrh na rozhodnutie sporu o právomoc podľa § 8a Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), pretože nesúhlasila s rozhodnutím Okresného súdu Prievidza zo dňa 6. júla 2004 č. k. 4C 30/2004-31, ktorým tento podľa § 104 ods. 1 OSP zastavil pre nedostatok právomoci súdu konanie o návrhu navrhovateľky na náhradu škody spôsobenej chorobou z povolania a postúpil vec v nároku na náhradu za stratu na zárobku počas pracovnej neschopnosti Sociálnej poisťovni Bratislava, pobočka Prievidza a v nároku na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti Ústrediu Sociálnej poisťovne Bratislava, keď mal za to, že rozhodovanie o úrazovom príplatku po 1. januári 2004 patrí do právomoci Sociálnej poisťovne.

Sociálna poisťovňa v návrhu poukázala na spoločné stanovisko občianskoprávneho a správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky k niektorým otázkam právomoci súdu na rozhodovanie o odškodňovaní pracovných úrazov a chorôb z povolania publikované pod č. 27 v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 4/2006.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd príslušný na rozhodovanie sporov o právomoc podľa § 8a OSP po oboznámení sa s obsahom pripojeného spisového materiálu dospel k záveru, že zastavenie súdneho konania v časti nárokov vzniknutých do 31. decembra 2003 a postúpenie veci na konanie Sociálnej poisťovni nemá oporu v zákone.

Návrhom na začatie konania zo dňa 27. februára 2004 sa navrhovateľka A. voči odporcovi Y., spol. s r. o. domáhala náhrady straty na zárobku počas pracovnej neschopnosti za obdobie október 2002 až marec 2003 v sume 23 137,--Sk a náhrady straty na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti za obdobie apríl 2003 až júl 2003 v sume 33 976,--Sk s príslušenstvom titulom choroby z povolania.

Okresný súd v Prievidzi uznesením zo dňa 6. júla 2004 č. k. 4C 30/2004-31 podľa § 104 ods. 1 OSP zastavil konanie z dôvodu nedostatku právomoci súdu a rozhodol o postúpení veci v nároku na náhradu za stratu na zárobku počas pracovnej neschopnosti Sociálnej poisťovni Bratislava, pobočka Prievidza a v nároku na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti Ústrediu Sociálnej poisťovne Bratislava s odôvodnením, že pokiaľ ide o nároky, ktoré vznikli pred 1. januárom 2004, pričom návrh bol podaný po 1. januári 2004, je na rozhodovanie daná právomoc pobočky Sociálnej poisťovne v zmysle ustanovenia § 178 ods. 1 písm. a/ bod 3 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“), podľa ktorého do pôsobnosti pobočky patrí rozhodovať v prvom stupni o úrazových dávkach, medzi ktoré patrí úrazový príplatok patriaci pri dočasnej pracovnej neschopnosti v dôsledku choroby z povolania. Prvostupňový súd ďalej uviedol, že za úrazovú rentu sa od 1. januára 2004 považuje náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti za podmienok uvedených v § 272 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. a v zmysle § 179 ods. 1 písm. a/ bod 1 zákona č. 461/2003 Z. z. rozhodovanie o nej v prvom stupni patrí do pôsobnosti Ústredia Sociálnej poisťovne.

Sociálna poisťovňa po postúpení veci namietala správnosť záverov okresného súdu pokiaľ jej ako orgánu príslušnému bola vec postúpená na konanie a rozhodnutie o nárokoch na náhradu za stratu na zárobku počas pracovnej neschopnosti a po skončení pracovnej neschopnosti, nakoľko v danom spore ide o nároky vzniknuté od 20. októbra 2002 do 31. decembra 2003.

Najvyšší súd Slovenskej republiky posudzujúc kompetenčný konflikt medzi Sociálnou poisťovňou a súdom sa s názorom okresného súdu nestotožnil.

Z obsahu pripojeného spisového materiálu nesporne vyplynulo, že navrhovateľka uplatnila z titulu choroby z povolania nárok na doplatenie rozdielu náhrady za stratu na zárobku počas práceneschopnosti ako aj po jej skončení za obdobie pred 1. januárom 2004 návrhom podaným na súd 1. marca 2004.

Podľa § 199 zákona č. 311/2001 Z. z. (ďalej len „Zákonník práce“) v znení účinnom do 31.12.2003 náhrada za stratu na zárobku počas práceneschopnosti a náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti z toho istého dôvodu sú samostatné nároky.

Podľa § 200 ods. 1 Zákonníka práce v znení účinnom do 31.12.2003 náhrada za stratu na zárobku počas pracovnej neschopnosti zamestnanca je rozdiel medzi priemerným zárobkom zamestnanca pred vznikom škody spôsobenej pracovným úrazom alebo chorobou z povolania a plnou sumou nemocenského.

Náhrada škody podľa odseku 1 patrí aj pri ďalšej pracovnej neschopnosti z dôvodu toho istého pracovného úrazu alebo choroby z povolania. Pritom sa vychádza z priemerného zárobku zamestnanca pred vznikom tejto ďalšej škody. Ak zamestnancovi pred vznikom tejto ďalšej škody patrila náhrada za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti, poskytne sa mu náhrada podľa odseku 1 do sumy, do ktorej by mu patrila náhrada podľa § 201, keby nebol neschopný práce. Pritom sa za zárobok po pracovnom úraze alebo po zistení choroby z povolania považuje nemocenské (§ 200 ods. 2 Zákonníka práce).

Podľa § 201 ods. 1 Zákonníka práce v znení účinnom do 31.12.2003 náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity sa poskytne zamestnancovi v takej sume, aby spolu s jeho zárobkom po pracovnom úraze alebo po zistení choroby z povolania s pripočítaním prípadného invalidného dôchodku alebo čiastočného invalidného dôchodku poskytovaného z toho istého

dôvodu sa rovnala jeho priemernému zárobku pred vznikom škody. Pritom sa neprihliada na zárobok zamestnanca, ktorý dosiahol zvýšeným pracovným úsilím.

Ustanovenia § 199, § 200 a § 201 Zákonníka práce boli zrušené zákonom č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení s účinnosťou od 1. januára 2004.

Podľa § 272 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. Sociálna poisťovňa od 1. januára 2004 preberá od zamestnávateľa výplatu v plnení vyplývajúcej zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze a chorobe z povolania, ktoré vznikli pred 26. novembrom 1993 a od zamestnávateľa, ktorý mal podľa osobitného predpisu postavenie štátneho orgánu, nároky vzniknuté pred 1. aprílom 2002 vyplývajúce zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze a chorobe z povolania.

Z ustanovenia § 272 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. vyplýva, že Sociálna poisťovňa preberá iba výplatu tam špecifikovaných plnení.

V zmysle § 272 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti, ktorá sa vyplácala k 31. decembru 2003 a nárok na jej výplatu trvá aj po tomto dni, sa považuje od 1. januára 2004 za úrazovú rentu.

V konaní o náhrade za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti, ktoré nebolo právoplatne skončené do 31. decembra 2003, sa po tomto dni rozhodne za obdobie do 31. decembra 2003 podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 a za obdobie po 31. decembri 2003 ako o úrazovej rente podľa tohto zákona. To platí aj na konanie o týchto náhradách, na ktoré vznikol nárok pred 1. januárom 2004 a žiadosť o ich priznanie a vyplácanie bola podaná po 31. decembri 2003 (§ 272 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z.).

Ak sa v uvedenom ustanovení hovorí, že sa rozhodne, neznamená to bez ďalšieho, že o nároku na túto náhradu za obdobie pred 1. januárom 2004 má rozhodnúť Sociálna poisťovňa.

Zákon č. 461/2003 Z. z. v § 88 v spojení s § 179 ods. 1 písm. a/ bodu 1 ustanovil právomoc Ústredia Sociálnej poisťovne rozhodovať v prvom stupni o úrazovej rente odo dňa účinnosti tohto zákona, t. j. od 1. januára 2004.

Zo žiadneho ustanovenia zákona č. 461/2003 Z. z. nevyplýva oprávnenie Sociálnej poisťovne rozhodovať o výške náhrady za stratu na zárobku počas pracovnej neschopnosti a po skončení pracovnej neschopnosti za obdobie do 31. decembra 2003 uplatnených po 1. januári 2004 žalobou na súde.

Na to, aby bolo možné začaté konanie na súde v zmysle § 103 v spojení s § 104 ods. 1 OSP zastaviť a vec postúpiť Sociálnej poisťovni, muselo by byť v zákone o sociálnom poistení ustanovené, že Sociálna poisťovňa rozhoduje nielen o nárokoch, ktoré vznikli podľa tohto zákona, t. j. ktoré vznikli od 1. januára 2004, ale aj o nárokoch, ktoré vznikli skôr, za podmienky, že o nich nebolo do nadobudnutia účinnosti uvedeného zákona právoplatne rozhodnuté. Takéto ustanovenie sa však v zákone o sociálnom poistení nenachádza.

Taktiež by mohol súd postúpiť návrh Sociálnej poisťovni, ak by mu takúto povinnosť ukladalo prechodné ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku. Takéto ustanovenie sa však nenachádza ani v OSP.

V zmysle čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky môžu štátne orgány – teda aj súd, konať len na základe Ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Ak preto žiaden zákon neustanovil, že o nárokoch, ktoré **vznikli do 31. decembra 2003** (ak o nich nebolo právoplatne rozhodnuté) má konať Sociálna poisťovňa, musí konať súd, prípadne začaté súdne konanie musí dokončiť súd.

Najvyšší súd Slovenskej republiky o podanom návrhu preto rozhodol tak, že prejednanie a rozhodnutie veci v časti nárokov vzniknutých za obdobie do 31. decembra 2003 patrí do právomoci Okresného súdu Prievidza.

Úlohou Sociálnej poisťovne bude po právoplatnosti tohto uznesenia vrátiť Okresnému súdu Prievidza na ďalšie konanie vo veci úplný spis tohto súdu sp. zn. 4C 30/2004 tak, ako jej bol postúpený na základe jeho uznesenia zo 6. júla 2004.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, dňa 28. januára 2009

JUDr. Jana B a r i c o v á, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Peter Szimeth